

Második kiadásban jelent meg

A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR

az állami polgáriisk. tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Ára 12 korona.

E kötetet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc reálisk. igazgató, Littke Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelmi tanácsos, Rác Gyula a f. v. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közművelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölcenség, és a háború, elmékedések a jövőről; befejezésül: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

A MAGYAR KÖNYVTÁR Szerkeszti RADÓ ANTAL

új füzetek:

891. szám

BEROZIK ÁRPÁD

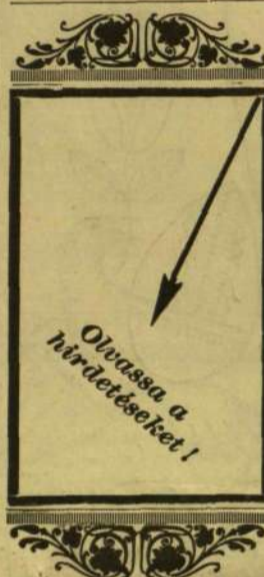
NÉGY KOSÁR

ÉS EGYÉB VIG TÖRTÉNETEK

Ára 40 fillér.

A népszerű magyar humorista napfényes derűltsgű új elbeszélései.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Vidám perczeket szerez magának,
ha elolvassa

ZSOLDOS LÁSZLÓ

új könyvét. Ozime:

AZ ÜRGE

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szekő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral ..... K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tankepesítő vizsgálatra készülőknél ..... K 1.80
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal ..... K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra ..... K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika ..... K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia ..... K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal ..... K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felléptéig ..... K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felléptétől a legújabb korig ..... K 2.—
10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban ..... K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria ..... K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika ..... 2.—
- 13—14. Sajtó alatt
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben ..... K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal ..... K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben ..... K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

14. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS HÓ 7.

Szerkesztéségi iroda: IV. Vármege-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:
Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

SZTERÉNYI JÓZSEF KERESKEDELMI MINISZTERÜNK REFERENSEI KÖRÉBEN BUKARESTBEN.
A BUKARESTI BÉKETÁRGYALÁSOKRÓL. — Jelly Gyula főívetele.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

— Azt feltételezem a Várday Sigismond fiáról, — kezdte ez, — hogy ezt a különös felépítményt nem fogja egy ideges vagy raffinált nő kalandvágainak számlájára írni. Az éjféli alkalmat, a milió s az a körülmény, hogy kénytelenségből bujósít játszanak ezen a hajón, mindenestre gyanút ébreszthet egy közönséges ember lelkében, de egy igazi gentlemannek az ilyesmi eszébe se juthat.

— Semmiesetre sem, — mondta Ervin s tisztelőtlenül meghajtotta fejét.

— Ennélfogva bízhatom magában, — folytatta a leány — illetve feltételezhetem magáról, hogy nem él vissza a helyzettel, ha Bombayig, a hol atyám váz reám, az ön kezébe teszem le sorsomat. Itt nincsenek olyan gentlemanek, — tette hozzá — a kiket segítségül hívhatnék... miss Maud, a titkárom, azt állítja legalább, hogy ön az egyedüli született gentleman ezen a hajón, már pedig neki jó szeme van; tehát önhöz folyamodom, mylord.

A leány rejtélyes bizalma megmelegítette az ifjú szívét. Az ő szempontjából nem egy érdekes szép nőről volt most szó, hanem egy lelki közösségről, a mi jól esik, hizeleg, akárholon veszi eredetét.

— Ismétlem, milady, — ajánlta fel magát újból Ervin — ismétlem: rendelkezék velem.

— Figyelmeztetem, — intette a leány, mielőtt meglehetősen volna szolgáltatékony — figyelmeztetem, hogy nem kicsiség, ha annak látszik is, a mire kérem, nem lesz könnyű a sora.

— Mindenre el vagyok készülve.

A lady végignézett a magyar ifjún, őszinte kedvvel, mintha mérlegre kívánná tenni annak hatalmas fizikumát, abban a biztos tudatban, hogy a súlyában nem csalódnak.

— Ön nagyon erős lehet, mylord, — jegyezte meg mosolygva, de azonnal visszaugrott beszéde eredeti tárgyára: — ezek után, — folytatta — azt hiszem, elmondhatom önnek, miről van szó. Arról, hogy ezentúl nem akarom egész napomat kabinomban tölteni, mint valami misztikus regényalak; egy az, hogy az ilyen bűjkálást nem találok magamhoz méltónak, más az, hogy unom is a dolgot nagyon: szabadságra születtem, Albion leánya vagyok.

— Nagyon értem, — helyeselt Ervin megbillentve fejét.

— Tehát arra kérem, — konkludált az alkirály leánya rövidesen: legyen a lovagom.

— Ezer örömmel...

— Ön fog engem asztalhoz kisérni, megvédeni a tolokodókkal szemben s társaságomban lesz, ha a fedélzetre kikívánczolok.

— All right, my lord.

A lady elnevette magát, aztán áthajolt az ifjúhoz s annak izmos karjára fektette keskeny arisztokratikus kezét.

— Miért oly komoly, — gúnyolta a fiatal embert szelíden — mikor tulajdonképpen nevetnie kellene?

— Nevetnem? Miért?

— Hát nem neveztesse, hogy egy önállóságú a nevelt leány, egy earl leánya egyszerre inogni kezd, elveszti a talajt lába alól s egy idegen férfi segítségéhez folyamodik? Ezen ön nem csudálkozik, mylord?

Biz a mylord csudálkozott rajta, mert sokat olvasott az angol úri leányok önállóságáról, arról a szabad szellemről, a mi Angliában a nőt a férfival csaknem egyforma erőssé teszi. De persze kifejezést nem adhatott a csudálkozásának.

— Nyomban, — állította a leány — legott meg fogja érteni látszólagos gyöngésgemet, ha annak magyarázatát adom... Ugy-e kíváncsi rá? Hát ide hallgasson. Van itt a hajón egy skót baronet...

— Látásból ismerem, — vetette Ervin közbe — ez előtt egy órával még itt sétált a fedélzeten.

— Annál jobb, — mondta a lady hirtelen elsötétedett arcát kezébe rejtve — bár a lelkületét nem ismerheti.

— Sejttem, nem valami bizalomgerjesztő arca van, durvának látszik...

— Az az ember az én végzetem, — fakadt ki az angol leány — az üldözőm, az átkom; nem tágít mellőlem, egy buldogg szívósságával ragadta meg a sorsomat.

— Ah!

— Senkit sem éreszt a közelemben, mindenütt felbukkan, a hol csak megjelenek: hol könyörög, hol fenyeget: hallgassam meg, különben kivégzi magát, vagy azokat végzi ki, akik udvarlási szándékkal közelemben merészkednek.

A lady mély léleketet vett, aztán így folytatta:

— Már mindent megpróbált eddig, hogy hozzá férkőzzék a kezemhez és vagyonomhoz, (mert a szívemhez azt hiszem semmi köze), de természetesen hiába, (legalább hatszor kosszartam ki), hát most már női reptációmról pályázik, kompromittálni akar, legalább minden jel arra mutat.

Elhallgatott s lovagja szeméből figyelmesen leste szavai hatását.

— Meg lehetett vele elégedve, mert a fiatal atlétának valóságossággal izzott a szeme s ököllé szorultak vonagló ujjai. Beszédjében azonban megtartotta az úri fegyelmét.

— Nyugodt lehet, milady, meg fogom őt védelmezni.

Az earl leánya ismét odatartotta egész hosszában kinyújtott kezét a magyar fiúnak s a magyar fiú reányonta ajkával lovagias ígérete pecsétjét, mire a leány pár hálálkodó szót sutogva távozott...

Ez után az álmobba illő éjjeli kaland után már nem ragaszkodott Ervin ahhoz, hogy bevárja a hajnal pirkadását. Igalmaktól elszokott lelke megcsinálta azokat a benyomásokat, a melyeket reá a lady szavai tettek. Idegi vibrálni kezdtek, izmai megfeszültek, mint a húr. Kabinjába ment és lefeküdt. Azt remélte, hogy a fizikai pihenés visszaadja nyugalomát, a mire az elkövetkezendőkkel szemben okvetlenül szüksége lesz. Am vajudó tettvágya sokáig nem hagyta békén, de beleszólt az álmába életének egyéb oly emlékei is, a melyekkel, úgy vélte, már teljesen elsámult s a melyeknek feltámadásában nem hihetett. A fejedelmi angol leány imponáz fellebése eszébe jutatta egy másik, emettől teljesen különböző keses leányának filigrán alakját; fantáziája erőszakosan provokálta a két nő közötti összehasonlítást s megharagudott magára, mintha csak részrehajlást követelt volna el, hogy a pálmát nem a ragyogó előszobornak, hanem a finom kis csesebecsenék ítélte oda, annak a kaczagó-torkú fürge kis gilicszedőnek, a ki valamikor apja fészében fog költeni.

Már pirkadott, midőn sikerült végre Ervinnek álmatlanságát leküzdnie. De jőformán még első álman sem esett túl, már fel kellett kelnie Arra ébredt, hogy egy hajószoja üzenetet hozott neki lady Cecil Benthamtól (igen hívták az earl leányt).

— Lady Cecil, — jelentette a küldönc — a 3. számú külön kabin előtt várja a gróf urat, hogy felkísérje a fedélzetre.

Félórával később már egymás mellett szívta a tengeri friss levegőt Albion szépséges úrleánya s a magyar főúr sarj. Úgy üdvözöltek egymást, mint régi jó ismerősök s a szerint társalogtak is. A miss, mint minden felsőbbes modorú arisztokrata nő, teljesen elfogulatlan volt, közvetlen és barátságos, mint egy kedélyes pajtás, a ki midőn mulattatni akar, maga is mulat. Oly jószágosan őszinte volt, hogy elrejtett érzéseit sem titkolta lovagja előtt.

— Ugy-e maga most nyugodtnak hisz engem? — kérdezte egy alkalommal, midőn Ervin a rendesenl hosszabb ideig rajta felejtette

szemét. Pedig, — valotta be — azt csak a selfcontrol teszi, a valóság az, hogy reszket a szívem; semmitől sem félek annyira, mint a botránytól s azt az embert mindenre képesnek hiszem.

— A bizonytalanságon, az első találkozáson kell túlesnünk, — jegyezte meg Ervin — az ismert tényezőkkel szemben aztán könnyű lesz helytállani.

— Könnyebb, — vélte a leány — de könnyű semmiesetre sem... Tudja, — tette hozzá — a bizonytalanságon s a botránytól való irtózaton kívül a lelkiismeretem is bánk: hogy ebbe a kényes és veszedelmes kalandba belevittem magam.

Ervin kinyújtotta gerincét, szinte megjárta izmait, mint pihent jaguár a vadászat előtt.

— Lady Cecil, — mondta őszintén — higgye el, jól teszek neked, midőn oly feladatot bíz rám, a mi valamivel nagyobb, mint az ember átlagos hétköznapi munkája; tőlem senki sem kért soha olyan szolgálatot, a minek teljesítése provokálja az ambíciózt, próbára teszi az ember szívét; legalább némi mértékem lesz magamról... Köszönöm, miss Cecil.

— Mily kedves, mily szerény! — jegyezte meg a leány s lesettőtte szemét.

De csakhamar felvágta ismét merészen, csintalanul. Kazéran rámosolygott a lovagjára.

— Azonban ne gondoljunk a jövőre, mylord, — mondta — mikor oly szép a jelen; hiszen még nincs itt a munus... beszéljen valamit magáról, az ősi szép hazájáról. Vannak ott virágok; erdők s dívatosak a rókadászatok?

— Vannak ott erdők is, virágok is, — válaszolt Ervin.

— S szép nők is vannak?

Ervin elpirult.

— Vannak.

— A legszebbet talán már ki is választotta a szíve? — évődött az angol leány.

Erre már inkább elsápadt a fiú.

— Ismerem a legszebbet, de arról lemondott a szívem.

— Lemondott!?!...

Ervin boszús volt magára, hogy ily ostobán elárulta magát. Főltette magában, hogy óvatossabb lesz ezentúl: szívesen szolgálja az érdekes szép leányt, de intimitásainak részesevé nem teszi őt, mint valami vénasszony, a kibe bele nem fér a szó.

Arcaán meglátszott kedve fordulása, de közben lady Cecil is tudatára jött annak, hogy indiszkrézióra ragadtatta magát. Azonkívül némileg meg volt illetve a hiúsága is (ugyan melyik szép nő nem veszi rossz néven, ha előtte a legszebből beszélnek!) egyszerűen jónak látta a lady, hogy visszatérje a párbeszédet legális nyomába, a mi a társadalmi illem ir elő. Bele is fogott valami tetszős banalításba, de alig ejtett ki pár szót, hirtelen elhallgatott. Arcát elfordította lovagjáról s a tengerbe nézett.

— Jön, — mondta halkan — tegyen úgy, mintha nem venné észre, én is így teszek.

Ervin azt cselekedte volna a leány tanácsa nélkül is. Benne volt a vérében, hogy levegőnek tekintse, a kit megvet, de különben sem fért össze arisztokratikus egyéniségével a kíváncsiság vagy kihívó viselkedés. Követte védezőt a hajókoriáltohoz s balkezével rátámaszkodott.

— Eszrevette magát?

— Köszöntött. Ide fog jönni.

— Miből gondolja?

— Mindig kérdőre von, ha nem fogadom a köszöntését.

— De mikor a más társaságban van!...

— Az őt nem feszélyezi.

Az a bizonyos turáni virtus, a mi pillanatok alatt támad, mint szélsendő idején a nyári vihar, ágaskodni kezdett a fiatal magyar gróf szívében.

— Hát akkor majd megtanítom én, ha eddig senki sem tanította meg.

A leány szempilláján rezegni kezdett, de megvonaglott ijvonalú szája széle is.

— Csak ne heveskedjék, nyugalom, mylord. Ervin meghajította magát.

— Bizhatik bennem, milady, — mondta — magam sem értem, mi történt velem, de olyan elememben érzem magamat, mint még soha... — Good morning, lady Cecil!

A baronet már ott állott a fiatal pár háta mögött, két lépésnyire, tiszteletteljesen, levett kalappal a kezében.

Cecil ösztönszerűen közelebb húzódott lovagjához s nem reflektált üldözője hangos üdvözlésére. Ervin sem vett róla tudomást: állást sem változtatott s egy fel-fel bukkantó delfinre hívta fel védezője figyelmét.

A delfit nem tudta a lady felfedezni, mert elhomályosodott a szeme, csak annyit látott, hogy a baronet két határozott lépést tesz feléje.

A leány erre önkénytelenül hátrált fél lépésnyire, de ennyi is elég volt a vakmerő kalandornak, hogy kihatoljon az így támadt rést s Ervin és a leány közé furakodjék háttal az előbbinek. Megismételte üdvözlését:

— Good morning, milady, egy örökkévalóság, a mióta nem láttam őnt.

Ervinre nézve oly sértő, kifejezetten kihívó volt a viselkedése, hogy a leány most már okkal tarthatott lovagja hirtelenedésétől. De ez pillanatra sem vesztette el őnralmát, nem méltatta arra a pimasz kalandort, hogy a saját személye méltóságát megvédje ellene: megkerülte az eléje tolokodott úribetyárt s mély meghajlás után karját nyújtotta a szinte kővé dermedt védezőnek.

— Ha el méltóztatik fogadni oltalmamat, lady Cecil...

Cecil mohón kapott lovagja karja után, de a merész kalandor ezt sem vette tudomásul, a tőle menekülő párhoz gödörözött harmadiknak.

— Dear lady, bossássa meg vakmerőségemet, mentsegiemül szolgáljon...

Tovább nem folytathatta. Ervin idejét látta, hogy föllépjen végre. A túlhatott önmérséket nevéssései teheti az embert, sőt gyáva-ságnak is tetszhetik.

— Uram, — figyelmeztette a tolokodó skótot — ön semmit sem hozat fel mentsegiemül, jól tudhatja, hogy a lady Cecil nem kíván önrel szömba állani.

Egyetlen arcazima sem rándult meg a vásott szerencsevadásznak, csak hűsös ajka biggyedt gyöngyosra. Felsőbbséges bulevard elegánziával meghajolt Ervin előtt s bemutatkozott.

— Pardun, én Charles Sidney baronet vagyok; nem tudtam, hogy *komolyan* a miss társaságához tartozik s hogy reflektál az ismeretségre, azt hittem, hogy csak afféle futó szózatokat.

Ervin most sem érezte magát sértve, közömbösen vállalt vont s csak egy szót mondott:

— Tévedett.

Az imponáló flegma végre is kibillentette a szerencsevadászt mesterséges egyensúlyából. Ajkára harapott.

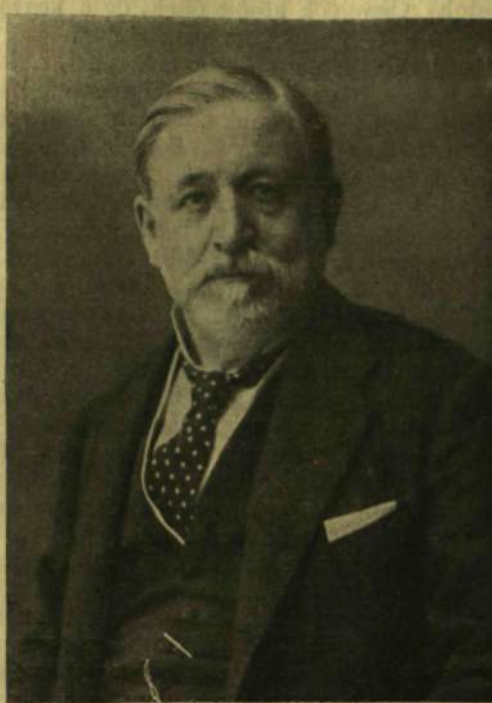
— Uram, — sziszegte — lehet, hogy tévedtem, de ez még nem mentü fel őnt az alól a kötelezettség alól, hogy az én bemutatkozásomra szintén megnevezze magát.

Ervin csak azt érezte most, mint reszket minden ízében a göresősen karjába kapaszkodott magnásleány s csak annyit tudott, hogy a kínos jelenetnek végét kell szakítania, mert ha tovább tárgyal, disputál a kalandorral, csak megkínózza, lealacsonyítja védezőt, a helyett, hogy megoltaalmazza; minden; egyéb tekintet oly távol állott most a büszke Várday nemzet-ség fiatal ivadéktól, hogy befolyással nem lehetett hirtelen feltámadt faji energiájára: kifejtette a szót, a mi az ajkán csüngött, parancsoló éllel, duhaj elemi erővel:

— Eszembe sincs... hordja el magát.

Ez már nem ő volt, a régi álmódó könyymoly, az asszonykerülő holdkörös levente, ez már az apja volt, a parancsolásra született pusztai ejedelmek egyénes leszármazója, igazi Várday, izzószívű, esontóklú, vasfejű turáni dalia.

Miss Cecil a karján legott megszűnt reszketni, szempillájában érezvén a nagy erőt, a mi lovagja egész valójából kidühögött s üldözője fejére lecsapott. Úgy lecsapott pedig, hogy bele-szédült a kalandor, tájékozatlanul meredt rá megalázójára, jőformán azt sem tudta fiú-e,

Baró LANG LAJOS VOLT KERESKEDELMÍ MINISZTER.
(Meghalt 1918 március 28.)

megállta helyét. Talán még sikeresebben, mint azon, a melyet eddig mivel.

Jó öt percig álldogált így, magával elégedetten, szinte boldogan, midőn valaki megérintette a vállát. Megfordult.

— Maga az, Balik?

A kis doktor jelentősen vgyorgott.

— Gratulálok.

— Gratulálhat, Balik, de mit vigyorog?

— Engedelmet kérek, — tiltakozott a kis ember meglezéketése ellen — már engedelmet kérek, de hogyan vigyorognék, mikor a saját szememmel látom, hogy a gazdámba nem több mint félóra alatt fulig beleszereltek egy nem kisebb egyéniség, mint az indiai alkirály leánya.

Ervin megharagudott a tapintatlan beszédért.

— Menjen maga... maga eszjábos, ne rontsa el a kedvem.

Az uti marsall úr azonban nem hagyta magát.

— Hába haragszik, én az igazat mindig meg fogom mondani.

— Azt megmondhatja, de...

— És én nem tévedek, — nem szoktam...

— Azt senki sem állíthatja magáról.

— Én igen... Nem elaltáltam a baronet természetrajzát is?

Az ám. Ervinnek be kellett látnia, hogy a doktor éles szeme s paraszt emberismerete csodálatos módon rápatizott az igazságra, midőn a baronet és miss Cecil viszonyának lélektani problémáját feszegette.

— Ordóge van, Balik, — ismerte be — az az ember csakugyan az a czudar hozományvadász, a minek tippelte.

Elnevette magát. Ismét jókedvre derült.

— Balik, ide figyeljen.

— Csupa fül vagyok.

— Jót tesz nekünk ez a tengeri levegő.

— Persze, hogy jót tesz... de mire figyeljek?

— Vehette észre, hogy kissé megváltoztam.

— Nem kissé, nagyon... úgy udvarol, mint egy marquis a francia vizitációkban.

— Az bolond beszéd... nem arról akarok magával beszélni.

— Csak ne kerítene a dolgokat olyan nagy feneket. Mit röstellkedik?

— Jó, hát ide vigyázzon. Én ezentúl mindig Cecillel leszek.

— Cecillel? — kajánkodott a malicziózus kis ember.

— Lady Bentham Cecil úrhölgy ömeltőségével, — javította ki magát Ervin.

(Folytatás következik.)

ÁLOMHÍD A DUNA FŐLÖTT.

Tavaszi alkony. Messze, odaát Virágba borult az egész világ, Csönd van a vizen. Csak imitt-amott Világítanak apró csónakok. A hajóhíd már elvész a homályba, A szent kézobrán piálkól a lámpa, Sötét palástba borul Budavár, Pesten a láng egyarántán kigyúlj, A parton sétál, ezután megáll S a túlsó partra néz egy csöndes úr.

Sujtásos ruha, fekete kalap — Gondterhes redők fehér homlokon, Sötétes szemben égő sugarak És honfű, álmodó fájdalom — Túlnez a morajló hullámokon.

És im, a csevegő habok fölött Mint diadalív, könnyeden, merészen Álomhíd ragyogja be a ködöt S alant járó felhőkig ér egészen. Vízvágás fölött mint pogány zsolozsmán Nyugodva viraszt két nagy kőorszán Mély ívek alatt hajók siklanak, Kocsik robognak rájt egymásután Áthalad rajta boldogtalan, boldog, Dánák, arszlánok, nehézleptű porok Előbb még Pesten, — egy-két percz: Budán S összeolvad mint álommal az est A lankás Buda és az ifjú Pest.

Ó színes ábránd, milyen pazarul Mutatód ébri a csalfa, tünde képzet — A sötétemű, csöndes magyar úr, Ki merengve a nagy víz mellett lépked, Látnoki szemmel így elmondta, így...

S tíz év múltán ott tündökölt a híd.
Farkas Imre.

HÁBORÚ UTÁN.

A tányérsapkás, barnasárga ruhás századok, a kik most ünneplőre kefélkedve és mosakodva tarkítják az utca színeit, már nem foglalják, hanem az elutasítás alkalmát váró vendégei Magyarországnak. Az idő, a mit nálunk töltöttek, elég hosszú volt ahhoz, hogy bekopogtatásuk barátságát jellemző emléke el-fakulhasson a gondolatunkban. A békeszerződés aláírása és helybenhagyása egy érzésbeli változást is diktált a feleknek, a kiknek egymáshoz való helyzetét más alapra fektette. Nem árulunk el vele titkot, a mikor leírjuk, hogy a változás nem érte előzmények nélkül a lelkeket. Az érzésbeli átalakulás a magyar-orosz vonatkozásban a frontok mögötti közvetlen érintkezés felületén nem várta be a hivatalos aktust, a mely az ellenségeskedés végét deklarálta. A mi immár szerencsésen hazaszabadult, fogságot viselt katonáinktól tudjuk, hogy nem csak minálunk volt így. Ezek a katonák az orosz néppel való megismerkedésükből riasztó, elidegenítő vagy gyűlölködő emléket magukkal nem hoztak. A fogolytáborokban való élet természetét az adminisztráció milyensége diktálta. Az ott szerzett tapasztalatok csak az orosz katonai közigazgatásra, nem pedig az orosz nép gondolkodására vagy érzésvilágára lehetnek jellemzők. De nem minden fogoly katonának élt táborokban. Egy nagy részük úgy mint az ő foglyaik minálunk, a lakosság életviszonyainak keretében helyezkedett el. Ezeknek a tapasztalatai érdekesebbek, tanulságosabbak és értékesebbek. A magunk viszonyait ismerve, a háború folyamán mindig az volt a kívánságunk, hogy a mi orosz fogságba esett véreinknek ne legyen rosszabb sorsuk, mint a melyet a mi népünk gondolkodása vérmérséklete, gyönyörű ítélőképessége és meg-ingathatatlansága érte az ő hozzánk sodródott fiaiknak juttatott. Abból, a mit idáig megtudunk alkalom nyílt, az a benyomásunk, hogy ez a kívánság nem maradt messze a valóságtól. Hazaszabadult testvéreink nem úgy érkeznek meg, mint a kik üdülőhelyen töltötték távollétük esztendeit. De a hol voltak, nem is ilyen eredmények szolgálására volt berendezve. Egy hadviselő ország földjéről jöttek, a mely a háború viszontagságainak, nélkülözéseinek, szenvedéseinek minden keserves terhét viselte és gazdaságilag a próbaállás ellenében valami nagyon erősen föl nem vertegetett. A nyomorúság, a melynek nyomait magukon hozták, inkább egy közös sorsé volt, mint egy kivételes helyzeté, a melybe egy ellenséges érzés gyűlölködése társította őket.

Mostoha viszonyok között éltek, de a kegyetlenség ostrompárait nem panaszojják.

Hazatérvén majdan észak szőke fiai, a kik mint a császár katonái estek a mi fogságunkba, a magyar népről otthonuk asztala mellett mást szintén nem mondhatnak. Sorsuk e földön rosszabb egy vonással se volt, mint a milyen tűrhető a viszonyok ereje szerint lehetett. Hagyományos szimpátiákkal megbirkózni a hadüzenetnek, a mely 1914-ben ellenségünknek deklarálta Oroszországot, nem kellett. A ködön keresztül, a melybe egy zsarnoki uralom takarta, egy gonosz és fájó emlékezet rajzolta ki képzeletünkben az orosz nép arculatát. Politikai törekvéseinek természetét szerint fogalmaztuk meg magunknak az egyéniségét és ez a paletta nem adott vonzó színeket. Az orosz politika ellenségünk volt és az orosz népet a politika anyagának, forrásának és eszközének kellett felfognunk. Ha nagyobb a fogékonyságunk a gyűlöletre, gyűlölnünk kellett volna. Az adott helyzet szerint ez lett volna a természetes. De a magyar lélek az általánosított gyűlölet érzését nem ismeri. Franciaországban a német hadifoglyokat éjszaka kellett a városokon átvonultatni, hogy a lakosság inzultálásától mentesek maradjanak. Minálunk hasonló rendszabályra soha se volt szükség mert ilyen kitérőek egyszerűen elképzelhetetlenek. A mi népünk kíváncsian nézte az ártalmatlanná, tehát egyben megbánthatatlanná tett idegeneket és megnyilatkozott személyes tulajdonságai szerint fogalmazta meg róluk a véleményét.

Hamarább, semmint az ellenséges állapot végét ért, meg kellett állapítanunk, hogy az így megfogalmazódott ítélet nem volt kedvezőtlen. Kiderült, hogy az orosz a maga igazi valóságában kevéssé hasonlít ahhoz a képhez, a melyet súlyosan befolyásolt képzeletünk róla alkotott. Azok előtt, a kik az orosz irodalom tükréből ismerik az orosz lelket, ez a személyes megismerés kevesebb meglepetést és több igazolást hozott. A hadifogoly élete a mozgási lehetőségek legtágabb keretében se az a világ, a mely legegyszerűbben és legtárgyilagosabban adná át a szemléletnek az emberek eredendő tulajdonságait. Ez egy rendkívüli és nyomott lelkiállapot, akkor is, ha az adott körülmények a nyomást nem súlyosítják, hanem inkább megcsökkenti. De viszont minden rendkívüli állapot indítéka annak, hogy a lélek eredendő természetét a hatásban kiérvényesüljön és természetének bizonyos jellemző vonásait kidomborítsa.

Ismételjük, nem kellett a békekötés pillanatáig várnunk arra, hogy az orosz népről, az

orosz lélekről való fölfogásunk különváljon attól a képzettől, a melyet az orosz császári politika természete szuggesztív e fölfogás irányító és alkotó elemeiül. Ez egy emancipáció volt bizonyos, nagyon érthető előítéletek, elfogultságok, hagyományos vélemények és sugallatok hatása alul. Minden háborúnak meg volt kisebb-nagyobb mértékben az a hatása, hogy a népek jobban megismerték egymást noha ez a megismerés nem mindig jelentett érzésbeli közelséget. Sőt a hatása, mikor kiegyenlíthetetlen véralakbéli különbségek kerültek közvetlenül érintkezésbe, épen az ellenkezője is lehetett. Az, hogy megnövelte, így is lehet mondani: hitelesítette azt az ellenérzést, a mely magában odáig talán nem is volt oka a konfliktusnak.

Minálunk azonban nem ez történt. A hála, az elismerés és a köszönet azokat a megnyilatkozásokat, a melyeket az emberséges bánásmód, a magyar lélek eredendő meleg tulajdonságai oly bőségesen váltottak ki, épen a legtöbb ellenséges hagyomány terhével érkezett orosz hadifoglyokból teljes, szőcszerű értékben elkönnyelni nem lehet. Azok között, a kik esküdjözve emlegették, hogy itt akarnak élni akkor is, a mikor újra nyitva lesz a határ és szabad az út visszafelé, sokan lesznek, a kik repülve mennének haza, mihelyt a lehetőség boldog órája át. De ez nem jelent se hamisítást, se rosszhiszeműséget. Csak a legelemibb emberi örvények legelemibb erejét jelenti. Az érzésben, a mely azokat a kitérőket inspirálta, kételkedni nem kell. Bizonyos, hogy a századok, a kik egy korlátlan erejű hatalom parancsára fegyverrel a kezükben és talán ellenséges érzéssel is a szívükben törtek át a mi határainkon, lelkükben is lefegyverezve hagyják el a mi földünket, mint a hogyan a mi visszatérő véreink szavában se cseng immár semmi gyűlölet a távoli nép ellen, a melyről, mielőtt megismerték, a képzetük minden inkább volt, mint barátságos.

Troczkij úr nem akarta aláírni a békeokmányának azt a passzusát, hogy a nagy tusajukat megharagzott népek ezentúl barátságban akarnak egymással élni. Azóta alaposan kétségbe vált, hogy a népbiztos úr hiteles képviselője nemcsak nemzete akaratainak, hanem lelkének és gondolkodásának is? A háború politikai és hatalmi eredményei joggal fájhatnak az orosz politika és az orosz hatalom reprezentánsainak. De az egymással, bár tragikus körülmények között, széles és tartós érintkezésbe jutott népek lelki életének mérlege feltétlenül megjavult, mert hamis tételek tűntek el belőle.

Szigma.

HAZATÉRŐ MAGYAR HADIFOGOLY CSAPAT ELINDULÁSA HAZAFELÉ EGY GYŰJTŐÁLLOMÁSRÓL.

A BATHYÁNYEUMRÓL.

A gyulafehérvári vár északi részén magasan emelkedik ki a Bathyányeum ódon fala; le-tűnt századok viharos évei elmúltak felette, de az erős, sárga falak megőrizték a katolikus egyház értékes kincseit. Itt nyer elhelyezést a híres könyvtár és a csillagda.

Gróf Bathyány Ignác püspök nevéhez fűződik a Bathyányeum megalapítása. A nagy-névű főpap azt hitte, hogy sikerülni fog Gyulafehérvárt újból Erdély tudományos központjává tenni és lehetséges lesz arra a magas pozícióra emelni, melyen Bethlen Gábor korában állott.

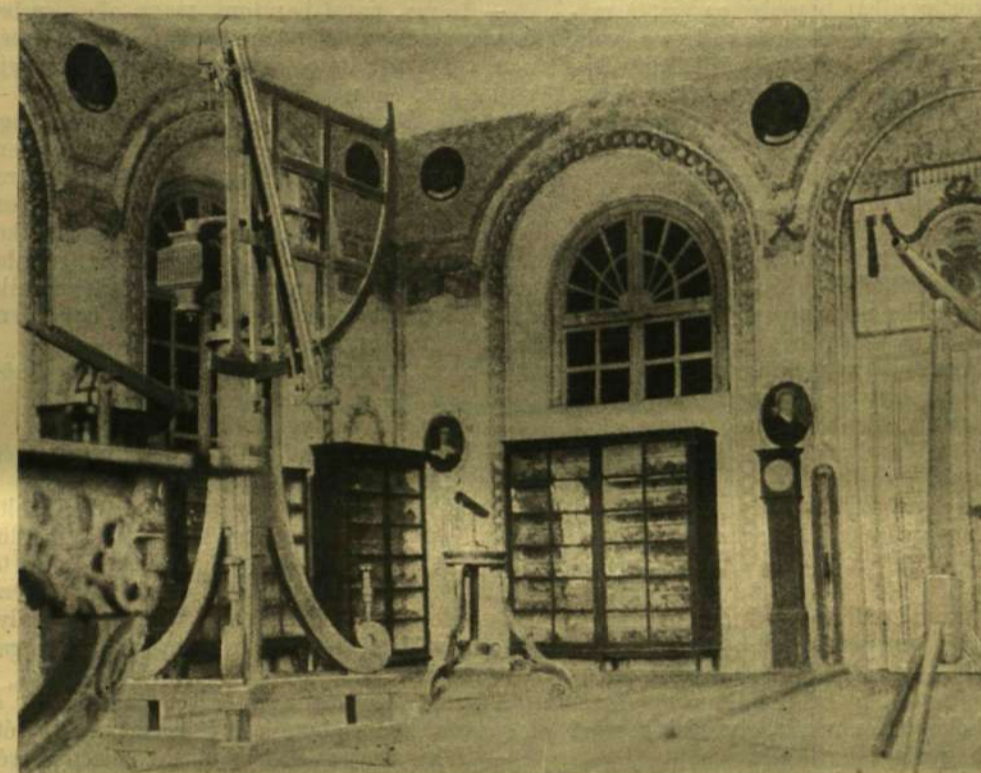
Bathyány 1780-ban lett erdélyi püspök, szenvedélyes könyvgyűjtő volt; erdélyi kör-útjai alkalmával mindenkor sikerült egy-egy régi értékes könyvet vagy ősnymtatványt megszereznie könyvtára számára.

A könyvtár kezdetben a püspöki palotában volt elhelyezve, később azonban ez kicsinynek bizonyult; megfelelő helyről kellett gondoskodni.

Bathyány a könyvtár és a felállítandó csillagda számára a trinitarius zárdát szemelte

A Bathyányeum épülete.

A csillagda nagyterme.

Munkasztal a csillagda nagytermében.

A könyvtár.

KÉPEK A GYULAFEHÉRVÁRI BATHYÁNYEUMBÓL. — Kerny István felvételei.

ki, a mely akkor a katonai kincstár tulajdonában volt 1792-ben Bathyánynak sikerült kieszközölni, hogy az egészet átadják neki; a zárdát papnöveldeként, a templomot könyvtárnak és csillagdáknak alakította át.

A templomot még a katonai kincstár két emeletre osztotta, egy nagyobbra és egy kisebbre. A felső és magasabb teremben nyert elhelyezést a könyvtár, az alsó részen a könyvtárnak és a csillagász kapott lakást.

A könyvtár több mint 36,000 kötetből áll; sok között a kézirat és ősnymtatvány. Külföldön is ismerik ezeket az értékes műveket, nemcsak hazánk határain belül.

A kétemeletes épület dél felé néző részén Bathyány egy harmadik emeletet építtetett, a mely azonban csak az épület fele részére terjedt ki, itt rendezte be a csillagdát.

A csillagda egy nagy teremből, két kamrából és egy terraszról állott.

A csodaszép faragott bútorok, régi csillagászati eszközök tanúságai az elmúlt idők nagy napjainak. Ma a csillagdában lévő műszerek már elavultak, pontos, tudományos megfigyelésre nem eléggé alkalmasak.

AZ EMBER MARAD A RÉGI.

Elbeszélés. — Irta Bán Ferencz.

Benke Balázs zászlós, a mint a tábori vasútról átszállt, elkerülte a tisztí kocsikat és a polgári utasok közé ült.

Meghajolt az utitársra előtt, a ki egyelőre az egyetlen volt; a mint leült, megesörrent a három vitézségi érme: nagy ezüst, kis ezüst, bronz.

Jól megnézte az utitársát, a ki szinte kidagadt az ülésből. Kővér volt és rettentően magasnak kellett lennie.

A vézna Benke Balázs kétkedve nevetett. — Vajjon mind a ketten emberek lennének? — erre gondolt.

Az utitárs nem a jovialis óriások családjából származott. A puhány arcából agresszív hegyes orr meredezett, a szeme alatt, pófának vörös tengerében sárga foltok terjedtek, mint riasztó szirtek, a füle vörös volt s fülkagylójára mint undorító lepény, vörös húsebeny feküdt. Apró, vaddisznó szeme minden tartózkodás nélkül vizsgálta Benke Balázst.

A vonat megindult és Benke Balázs sóhajtott. Nem úgy történt, a mint várta, nem szállott be a szép nő, a kire várt.

Pedig azért ült háttal a lokomotív felé és hagyta üresen a két szemközti ülést. Remélte: ez lesz a lépvessző, a min megragad a szép nő, a ki sorra járja a kupékat egy jó hely után... de nem szállt be senki.

Alig hat órája még a fedezékben ült, zsebében a szabadságolási parancsolat és hallgatta a skollegákata, a mint mámoros szemmel mesélték a hinterlandról.

Egy főhadnagy lelkendezett: — Minden asszonyt, tudjátok, minden asszonyt, a kit csak akartam! Ó, az a drága hinterland, egy valóságos hárem!

— És hogy csináltad? — kérdezte Benke Balázs és a szeme kigyúlt.

A főhadnagy legyintett. — Csináltam?! Csak eléjük álltam és kész.

A fedezékben nagyot szerzenve kialudt a gyertya, de a főhadnagy szeme átvilágított a sötétségen.

Benke Balázsban ekkor mozdult meg az elhatározás. Szegény filozof volt a háborúelőtt, a ki soha nem szeretett még igazi nőt, de azóta nagyot fordult a világ. Azóta zászlós lett, három vitézségi érmet szerzett. A bajtársai szívében egész album van a szabadságok alatt szerzett nőfejekből, istenem egyet, legalább egyet talán ő is szerzhet, de szép legyen, isteni, nem, ő nem olyan, ő feleségül is venné és még aktíválná is magát, ha nagyon kívánja.

— Zászlós úr szabadságra megy? — kérdezte az utitárs.

— Igen. Tizennyolc nap! — Zárkózott maradt.

— Persze, nők után, mint a többiek! — Az utitárs hangjában megcsillant a lenézés.

— Nem! Dehogy! Nem érdekelnek! — mondta Benke Balázs és elpirult.

— Csak levonná a lábát legalább, hisz elmene-kül mind! — nyöszörgött magában ugyanekkor. Az utitárs megismogatta fülén a húsebenyt. Barátságosan nézett Benkére. Bemutatkozott.

— Nevem Diószeghy! Mi volt ön a civilben? A kérdése sértően egyszerű volt.

— Tanár! — mondta Benke, de belevörösödött.

— Á, á, tehát kollega! — a kezét nyújtotta.

A vonat megállt. Benke a folyósóra akart menni, nincs-e az állomáson valami szép nő? Ha beszáll egy és véletlenül éppen az ő helyére ül, akkor hozzá lép és azt mondja: «Paradon, ez lefoglalt, de ő kérem csak tessék parancsolni b és kész az ürügy.

Már éppen emelkedni készült, de látta Diószeghy fölvilágoló szemén, hogy szólni akar.

— Látja, uram, ez derék. Hát méltó egy férfinak, hogy szoknyák után szaladgáljon?! A létnek, a társadalmi berendezkedésnek ezer megoldatlan problémája van. Nem szörnyűség, hogy a férfi, a ki nagyobb célokra hívatott, az ifjúságát a nőkre pazarolja, holott az ifjúság, az istenek szép ajándéka, az eszmék, az ideálok kiforrására való!... Nagyon örvendek, igazán, nagyon örvendek, hogy megismerhettem önt, a ki érzi a lét komolyságát.

— Kérem, kérem! — mondta Benke Balázs

és a folyósóra figyelt; mintha szoknyasuhogást hallott volna.

— Csak levonná a lábát, istenem csak levonná! Két nő lépett el a fülke előtt tétován. Az egyik előbbre ment, a másik állva maradt. Diószeghy még mindig a középső ülésen tartotta a lábát. Vedd le barom! — parancsolt rá Benke a szemével, de ő — a pilláit lecsukta.

A másik nő visszajött. Benyitottak. Benke feszesre húzta a dolmányát, a vitézségi érmei megesörrentek bele és teleszívtá a mellét, hogy domború legyen. Diószeghy nem is mocszant. A hölgyekről csak annyiban vett tudomást, hogy mérgesen felpillantott a vaddisznó szemével.

— Szabad? — kérdezte az egyik nő és Diószeghy kénytelen lett leemelni a lábát.

A hölgy leporolta az ülést és fintort csinált az orrával. Diószeghy a tulsó oldalra vetette magát és dühösen nézett ki az ablakon.

A két hölgy egymás mellé ült. Benke maga alá szedte a lábait, hogy minél kevesebb kényelmetlenségükre legyen.

— Istenem, micsoda szerencse! — gondolta lehunyva a szemét.

A két hölgy magas volt és látnivalóan előkelő. A szőke karcsúbb volt, egy dekadens szépség. A csuklóit feltűnően vékonyak, a szemöldöke, mint könnyű álom, magasan lebegett az opálfényű szeme fölött. Finom volt, üvegházi virág, nemes gyöngéségében, mintha az is fájdalomra lenne, a mikor az ajkát beszédre nyitja. A másik, a ki közelebb ült Benkéhez, barna volt.

Telt, magas termete, mint a pünkösdi róza duzzadt, a szeme naiv lelket mutatott és finom bokáját látva, Benke nem hitte volna, hogy magas és erős lehet, dereka keményen rajzolódó vonalában talán maga a móló Vénusz.

— Mindegy, akármelyik... de mégis inkább a barna...

Jó idő telt el a rakosgatással. Kis bőrdíj, retikül... a retikülből elővenni a tükröt, visszatenni, a szőke pillanatra a fátylát is föl-emelte és az orra alatt kiigazította a púder csillogását. Azután a végnélküli helyezkedések jöttek s a míg a kényes test megtalálta a legpuhább pozitúrát, Benke kábuló szeme előtt a formák ööne táruult föl.

A barna szólt először.

— Eljössz velem? A Váci-utcában Karsay-nál láttam egy gyönyörűt! Magas tétő, fekete bársonydísz, oldalt mélyen behajlítva. Elragadó!

— Azt akarod? A középső állványon áll, mindjárt az ajtó mellett!

— Az, az! — mondta boldogan a barna.

— Nem mehetek, Liebechen! De nem jönnél velem a szabóhoz! Komm mit, elviszlek kocsin!

— Inkább gyalog!

— Gyalog? — A szőke szeme kérdőjelbe görbült.

— Nagyon szeretek gyalogolni. A múlt héten is gyalog mentem át Berkenyére! A hegyek között nagyon szép volt!

— Berkenyére? — A szőke nevetett.

— Ó, ha ott találkozhattam volna veled! — mondta Benke szeme a barnának. Benke örömmel bolyongott a hegyek között.

— Du, Liebechen, a lovad egészséges már? Jani megint vett egy lovat!

— Aj, az a Jani mindig lovat vesz... mikor lesz nálatok a mulatság?

— A garden party? Jövő hét!

Benke Balázs furdott a boldogságban. Zengő női szavak, a mellek hullámszána melódikus kíséretével. Milyen régen nem volt része benne. Ó, a szavak milyen édesek, ha női ajkáról hullanak, mint megoldott gyöngyösr.

Megesörrentette az érmeit és a barnára nézett. A barna visszanézett rá.

— S mmi kétség, érdeklődik irántam. — Benke boldogan dörzsölte a kezét.

— De ne nézd oly mohón, inkább tégy úgy, mintha csöppet se érdekelne. A hidegség izgatja legjobban a nőt!

Az ablak felé fordult és már bizonyos volt benne, hogy a barnát boldoggá teszi, ha megszólítja.

— Tőlem függ, hogy szerelmes legyen belém és én akarom, hogy szerelmes legyen belém... Ó, drága, édes nyakam, ha majd eltűnik az ajkam a puhaságodban és ha majd együtt sétálunk az erdőn, összekaszkozva, boldogan, férj és feleség!

Csak nem tudta még... ejnye, épen csak az első lépést nem tudta még.

Diószeghy szembefordult rá. — Látja, ilyen semmi, üres dolgok töltik ki az életüket! — szemével a két nőre vágott. Benke összeresztent.

Diószeghy kíméletlenül nevetett.

— Hahaha! Kívülről tudják, hogy a kalap melyik sarokban áll! Hát ez az emberi élet ezéja. Hahaha!

— Mit röhögsz, te durva barom! — rivalt rá a szemével Benke.

Zörgött a kardjával, hogy a nők ne hallják, a mit Diószeghy beszél. Elfordult tőle. Így demonstrálta, hogy semmi köze hozzá.

A szőke végignézte Diószeghyt. A barna szinte menekülve, a tulsó oldalra hajolt. Elhallgattak, mint az erdőben a madarak.

Diószeghy megszólalt: — Lássá, itt ültünk és beszélgettünk okos emberhez méltó dolgokról, aztán besuhog két szoknya és már vége minden csendes szemlélődésnek.

Benke elfordította a fejét. «Példátlan ez a durva támadás. Ilyen egyenesen nekik menni. Ha már négyfőből, nem tudná mégis finomabban, cizellásokban b — erre gondolt.

— De kérem, talán mégis! — mondta bátor-talanul és a hölgyekre nézett. Talán biztatásra várt.

Diószeghy legyintett.

— Nézze, fiatal barátom, maga okos ember és van érzéke az élet komolysága iránt, de még nem vonta le a dolgok konzekvenciáit. Hagyja csak rám, én már jobban tudom! Nézze, — megfogta Benke egyik gombját — a nő gyöngé és a gyöngé visszaél az udvariassággal. Nem előzékenységek veszi, ajándéknak, fényere-ménynek, de jognak, sőt a férfi részéről kötelességnek. Az én elvem: durvának lenni a nőekkel szemben! Ez az egyetlen lehető különben soha nem jönnek rá, hogy üres senkik és semmik.

A nők összenéztek és elhatározták, hogy nem hallották a kirohanást.

— Nem, kérem, ebben nem oszthatom az ön felfogását! — tiltakozott Benke.

Diószeghy mosolygott.

— No jó!... mindjárt meglátja, hogy az én módszerem sokkal eredményesebb.

Szivarra gyújtott és felperez alatt telefüstölte a szakaszt. A szőke már nem tudott fölül maradni. Köhögött és zsebkendőjével hajtotta a füstöt. Ránézett Diószeghyre és szép arca eltorzult a gyűlölködésben. Diószeghy mosolygott, tovább füstölt és diadalmasan pillantgatott Benke felé.

A szőke kinyitotta az ajtót és kihajolt a folyósóra. Diószeghy fölállt és becsapta az ajtót.

— Télen az ajtót csak az utasok beleegyezésével szabad kinyitni és én nem egyezem bele. A zászlós úr sem!

Benke Balázs fölállt. Nem, ez már túlmegegy a határon. Idáig hallgatott és túrte, de most fölvilágosítja, megmondja, hogy mennyire paraszt.

Késő volt. A szőke felállt.

— Gyere! — mondta a barátnéjának. — Még megharag!

Kimentek. Mosolyogtak, de még a kalapjuk hegye is remegett.

— Mindennek vége! — gondolta Benke Balázs.

Rárivalt Diószeghyre: — Uram, ön, ön egy, egy közönséges... — kiment és becsapta az ajtót.

Diószeghy értetlenül bámult utána.

Benke megállt a hölgyek előtt. Feszesen szalutált.

— Igazán nagyon sajnálom... nem jutott tovább.

— Takarodjon, mert a kalauzhoz fordulok! A szőke szeme lobogott s az ujjai begöbűttek, mint a karmok.

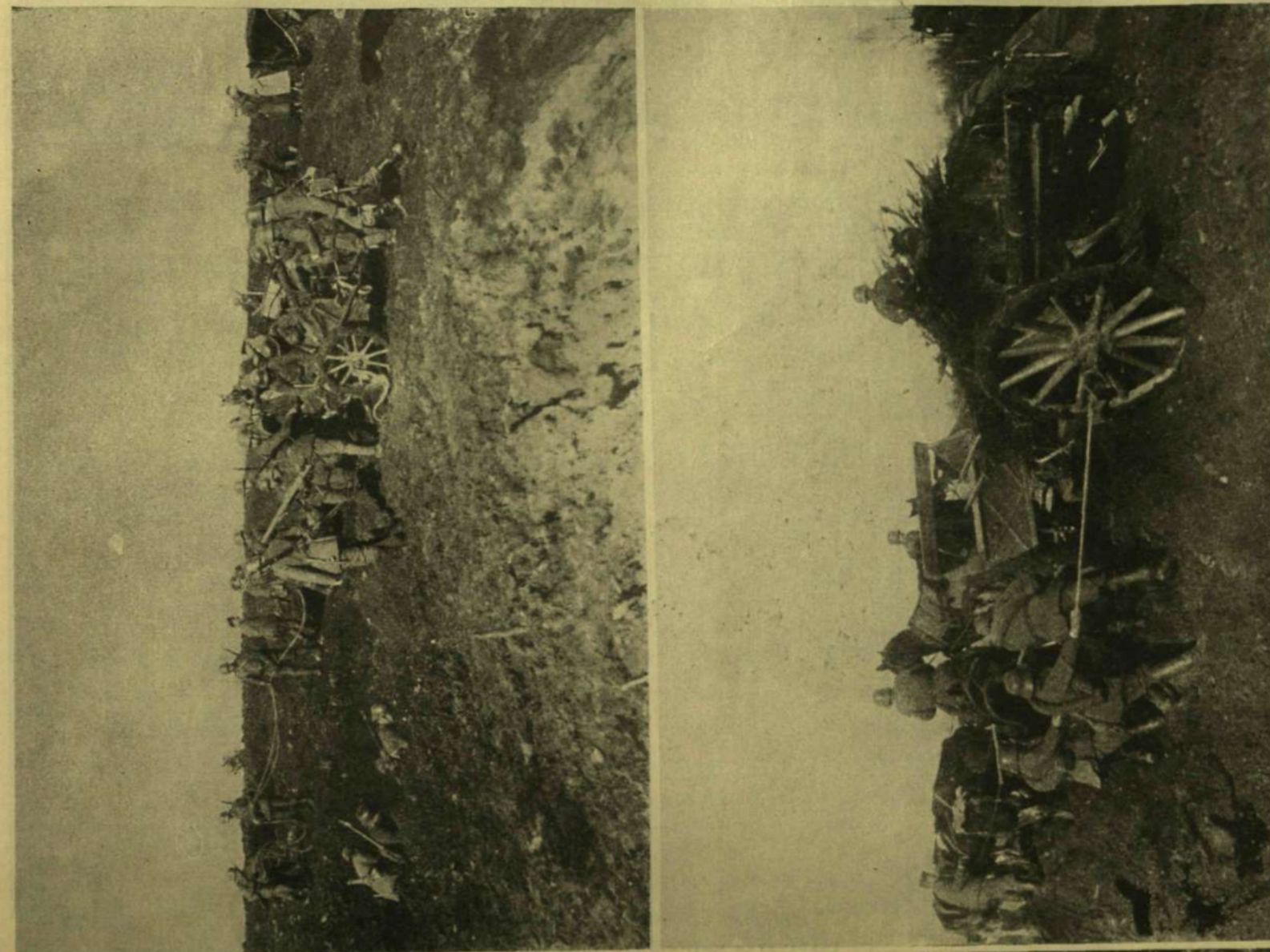
Benke visszatámaszkodott a szakaszba.

Diószeghy gúnyosan nézett rá. Mosolygott.

Benke kitalálta, hogy most, most keresztülatott rajta. Végtelenül szégyenkezett és ráeszmélt egy régi esetére. A Rákóczi-úton történt, sok évvel a háború előtt, elsőéves korában. Megszólított egy nőt s a nő vissza fordult és a járólélok között pofoncsapta.

Az arca fégett, mintha most történt volna.

— Mit mondok a fiúknak! — gondolta elkeseredve.

CSAPATAINK BEVONULÁSA ODESSZÁBA.

UTCZAI ÉLET ODESSZÁBAN CSAPATAINK BEVONULÁSA UTÁN.

ODESSZA ELFOGLALÁSA.

MACKENSEN VEZÉRTÁBORNAGY ÉS KÜHLMANN NÉMET KÜLÜGYI ÁLLAMTITKÁR, GRÓF CZERNIN KÜLÜGYMINISZTER ESTÉLYÉN BUKARESTBEN.

LESZERELT ROMÁN KATONÁK VISSZAÉRKEZÉSE BUKARESTBE. — Jelky Gyula felvételei.

BÁRÓ WIESER OSZTRÁK KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER SZTERÉNYI KERESKEDELEMÜGYI MINISZTERÜNKKEL A VASÚTI KOCSIBAN BUKARESTBE UTAZÁSUKKOR. — Jelfy Gyula főlvétele.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Iria Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

IV.

Denry észrevette, hogy a grófnő most egészen más asszony. Hirtelen olyan modorú lett, a mi megfelelt a ruhájának, a melyet némely helyütt egészen merevvé tett a sok hímezés. Az öszvér megfektezőjéből csodálatos módon hirtelen a birodalom főrangú hölgyévé, az épület emberbaráti tervének főkezdeményezőjévé vedlett. Senkisen akadt e jelentős személyiségek között, a ki ne nézte volna le Denryt. És mégis, míg vele a grófnő vidám, egyenrangú pajtásként bánt, addig az ő hímezés és merev udvariasságával lenézni látszott mind e jelentős személyeket — és ők érezték ezt. A legfureszbb az volt, hogy látszólag még ennek is örültek. Csak egyiküknek nem tetszett sehogyan a dolog: Dain Jehosophatnak, a ki fehér szakállas oszlopa volt a hatáskeltés művészetének.

Sir Jee, a hogy ekkortájt nevezni kezdték, a kerületben kifejtett nagy jótékony tevékenysége jutamál ujabban megkapta a nemességet. És emberbaráti szerepében tényleg sokkal hatásosabban működött, mint a grófnő. De nem volt már fiatal, nem volt csinos, nem volt asszony és családja nem segítette nemzedékeken keresztül Angliát kormányozni — legalább a mennyire az közismert volt. Több pénzt keresett, mint valaha az agyagipart űzők egyetlen tagja keresett volt és több pénzt adott közcélokra, mint a mennyi valaha az Ótvárosban egyetlen zsebből kikerült. Sohasem vetélkedett a városi tisztségekért, mert magát mindig e csekélységek felett állónak tekintette. Ő volt az első csupán helyi nevezetesség az Ótvárosban, a ki nemességet kapott. Még nemességét előtt is kevés érteke volt a humor iránt, de nemességét után ez a kevés is egészen eltűnt. És benne ez az érzék tényleg nem is hiányzott. A királyság népességét ettől fogva két részre osztotta: nemesekre és nem nemesekre. Jee szemében vagy volt czímered vagy nem volt: ő egységnek tekintette a czímer nélkülieket és, hogy igazságosak legyünk felfogásának logikája iránt, egységnek tekintette a czímerek tulajdonosainak tömegét is. Azt Jee is bevallotta, hogy van különbség a czímerben, de azért az ő szemében a czímer czímer maradt és lényegében minden czím egyforma volt. A norfolki herceg volt az egyik valami fajta czímmel felruházott személy és ő Sir Jee a másik. Köztük a finom különbség észrevehető lehetett a czímmel ékeskedők között és ha egymás között voltak, esetleg meg is lehetett őket különböz-

tetni, de a nem nemesek számára az ilyen különbség nem létezhetik és nem is létezik.

Sir Jee számára két személy létezett itt a csoportban: a grófnő és ő. A grófnő és ő alkoták a csoport egyik részét — a többiek a másikat. A grófnő ugyan az irányában tanúsított kizsákmalmazott kedvességével kellő nyomatékkal méltányolta ezimét, (a mit ő kellettél nagyobb nyomatékkal viszonzott) még sem volt meghatva attól a kissé szeliden leereszkedő mellékzótól, a mi a grófnő üdvözlését az ő irányában épp úgy jellemezte, mint a többiek irányában. Ehhez járult, hogy Denryt még mint Duncalf segédjét ismerte, mert jogi vitákban őt hajdan Duncalf képviselte; Denryt ennél fogva felesperedett tolakodó, henczegő fráternek tekintette és szörnyen bosszantotta bizalmaskodása a grófnővel. Bosszantotta ezenkívül Denry felkötött karja is, mert ez (szakállá ellenére) regényes külsőt kölcsönzött neki és mindennél jobban bosszantotta az, hogy Denry segítette a grófnő kocsiját ért balesete alkalmával és pedig az ő szimpla öszvéreinek segítségével. Valahányszor a grófnő csevegés közben

(Balról Radoszlav miniszterelnök, középen Tonceev pénzügyminiszter.)

A BOLGÁR BÉKEDELEGÁTUSOK BUKARESTBEN. — Jelfy Gyula főlvétele.

Denryről beszélt vagy kalandjának elbeszélése közben Denryre nézett, Sir Jee egész lelke megrendült és teste rokonszenvezett a lelkével. Valami, a mi nála erősebb volt, szinte kényszerítette arra, hogy jéghideg modorával Denryt erkölcsileg megsemmisítse, tönkretegyje, észre se vegye és kivégezze. Ez a taktika azonban eltévesztette a hatását a grófnőre csakúgy, mint Denryre. A grófnő minden egyes alkalommal eltompította a vágása élet. A grófnő és Sir Jee között egyébként is fennállott némi, mondhatni heves vetélkedés az emberszeretet és a kerület magasabb jólétének pártfogása tekintetében. Mindketten, Jee épp úgy, mint a grófnő, az Óváros legfényesebben ragyogó csillagának tekintették magukat.

Mikor a grófnő befejezte utazása történetének elbeszélését, — a mely alatt a csoport arc-kifejezése felváltva a félelem, a csodálat, a bámulat és a férfias rokonszenz kifejezésével szolgáló arczintorok között váltakozott — Jee ragadta magához a vezetést, köhécselt és a maga mesterkélt módjára imígy szólt meg: — Mielőtt megnyitnánk az ülést, nem méltóztatnék élvezni valami frissítőt?

— Kösönöm, — felelte grófnő — semmi szükségem sincs a frissítőre. — Azután oda fordult a felkötött kezű Denryhez és érdeklődéssel kérdezte: «De talán maga óhajtna valamit?»

Ha előre látta volna a szavai következményeit, sohasem tette volna a kérdést. Vagy talán csak azért is kérdezte volna!

Denry nem felelt rögtön és mikor felelt, régi szokása szerint válaszolt.

— Én is köszönöm, — és megfontoltan Jee felé fordulva, hozzátette: «De talán maga?»

Ez ugyan nagy szemtelenség volt a fehér szakállas emberbaráttal szemben, de semmi esetre sem volt a legrosszabb, a mit Denry cselekedett. A csoport — a csoport mindegyik tagja — tisztán látta, hogy beszéd közben Denry balkezével bizonyos mozdulatot tett Jee irányában. A lehető legszelidebb mozdulat volt ez, egy reszketés inkább vagy még az se. Nem is lett volna semmi jelentősége, ha bizonyos sajtóságos körülmény nem járul hozzá: és pedig az a ténykörülmény, hogy Denry balkezeben még mindig szorongatta a sárgarépát.

Minden jelenlevő a legesodálatosabb önmegtartóztatást tanusította. Mindenki, — természetesen Jee kivételével — pompásan mulatott, mert Sir Jee sohasem örvendett nagy szeretetnek. Csodálatos, mennyire nem kedvelik ott helyben a helyi jólétvéket! A grófnő, habozás nélkül, nyomban megadta a jelt arra, a mit Jee az ülés megnyitására nevezett. Semminek sem kellett volna történnie, de sok minden történt.

V.

Először is Denryt az emelvényre állították, a mely a Rendőrlegényeségi Intézet tágas játszószobájában emelkedett. A haubridgei polgármester elnökölt, jobbán a grófnő ült, balján a bursleyi polgármesternő. A többi polgármesteri jelvény az emelvény közepén ragyogott, a polgármesternő finom kalapjai és a rendőrfelügyelők és tüzoltóparancsnokok fényes egyenruhái között. Denry felkötött karja is hozzájárult a kép hatásához; őt a grófnő mögé helyezték el. A termet rendőrök töltötték meg, feleségeikkel, szeretőikkel és barátaikkal. A lelkesedés általános és szembeálló volt és csak egy apró jele mutatkozott annak, hogy valami kellemetlenség is történt. Ez a kis jel egy üres szék volt az első sorban, mindjárt a grófnő mellett — Sir Jee helye, a ki hirtelen rosszullett áldozata lett és eltávozott. Eltűnt mialatt a többi személyiség a lépcsőn felhaladt. Eltűnt azoknak a keveseknek a kifejezett sajnálkozása közepette, a kik őt eltűnőfélben látták. És e kevesek is férfiasan viselték el a csapást. A gyülekezet jó kedve nem szenvedett.

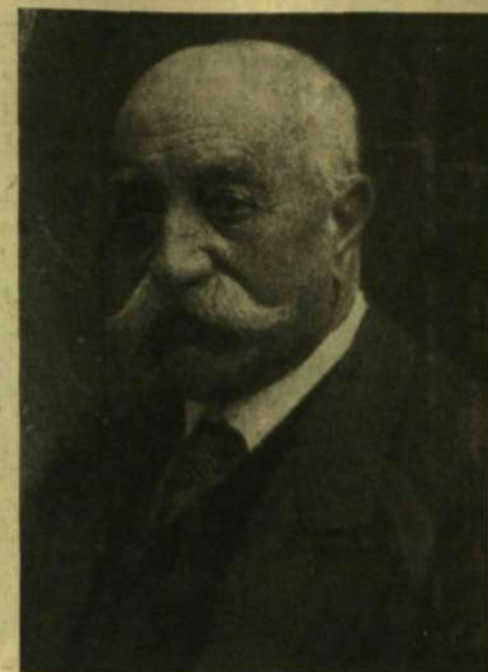
A szertartás vége felé a nyilvános köszönetnyilvánításokra került sor és ezek között első volt a grófnő innepése, mint a ki az intézmény eszméjét megpendítette. Ezt a beszédet a haubridgei rendőrség főfelügyelője tartotta. Több más személyiség is szeretne volna elmondani, de a haubridgei főfelügyelőnek, mint az Ótváros legnagyobb rendőrsége főparancsnokának első-ségi jogát nem lehetett elvitatni. A főfelügyelő több tréfás megjegyzést fűzött a grófnő megérkezésének epizódjához és nagy derűtséget keltett a gyülekezetben, mikor kijelentette, hogy csupán kötelességét teljesítene, ha a grófnőt és Denryt közveszélyes hajítás miatt letartóztatná. Mikor a szónok viharos taps között leült, zavar állt be. A hivatalos program szerint Dain Jehosophatnak kellett volna következnie és Sir Jee már nem volt jelen. Az egyetlen, a mi megmaradt belőle, az üres széke volt. A haubridgei polgármester körülnevezett, igyekezett gyors elhatározásra jutni, mit is kellene tennie és Denry hallotta, a mint süttogva egy másik polgármesterhez fordult tanácsért.

— Üdvözlöm talán én a grófnőt? — kérdezte szintén süttogva Denry és nyomban fel is állt és ezzel megszabadította a polgármestert a saját elhatározásának szükségességétől. Lehetetlen megmondani, miért állt fel Denry így minden szükség nélkül. Tíz percet, sőt öt percet elöbbséggel a leghalványabb sejtelmére sem volt még, hogy fel fog szólni a gyülekezetben. Minden, a mit mondhatunk, csak az, hogy ilyen váratlan rohamok máskor is érték.

Mihelyt talpon volt, alaposan megrémült, mert még sohasem beszélt emelvényről, sőt még általában sohasem állt emelvényen. Szeme előtt minden elhomályosult; egyetlen felhőt látott, a mely titokzatos és ijesztő hirtelenséggel ereszkedett le a teremre. És érezte, hogy e felhőn át,

Klingsberg fényképe. MARGHILOMAN, AZ ÚJ ROMÁN MINISZTER-ELNÖK.

Klingsberg fényképe. CARP PÉTER, A ROMÁN HADÜZENETET ELLENZÓK EGYIK VEZÉRFÉRFIA.

száz meg száz szempár nézi őt figyelmesen. Egy belső hang folyton azt süttogta: «Milyen bolond is vagy te! Milyen bolond is vagy te! Nem megmondtam mindig, hogy bolond vagy?» Szíve oly hevesen dobogott, mint még soha életében, homloka verejtékezett, torka kétségbe-ejtőn kiszáradt, egyik lábával idegesen kopogott a padlón. Ez az állapot körülbelül tíz másodpercig tartott, a mely idő alatt a szemek a felhőn keresztül, türelmesen, makacs kegyetlenséggel csüggték a száján.

Egyszerre hallotta, hogy valaki beszélni kezd. Ő maga volt az.

A főfelügyelő ezt mondta volt: «A legnagyobb örömmel tölt el, hogy felszólíthatom a jelenlevőket, fejezzék ki velem együtt a köszönetüket a Chelli grófnőnek».

És Denry így hallotta magát beszélni: «Legnagyobb örömmel csatlakozom az előttem szóló javaslatához, hogy fejezzük ki köszönetünket a Chelli grófnőnek».

Nem tudta elképzelni, hogy még egyebet is mondhatna. És most szünet következett, valódi szünet és nem csupán Denry sötét képzelődésében állott be szünet.

A felhő eloszlott. És maga Denry szólt a rendőrlégyenyekekből álló hallgatóságához, a maga saját természetes hangján, az ő saját egyéni mosolyával és mozdulataival, barátságosan, biztatóan és tréfásan:

— Mozogjanak már kérem! Én nem beszélek többet!

OROSZ FOGSÁGBÓL HAZATÉRT KATONÁINK OROSZ RUHÁBAN.

És jeladásul tapra verte össze a tenyerét. Leült.

Valamennyi mihasznának olvadozott a szíve a bájos oldalbordái alatt. A tapsvihar felülmúlt minden előzőt. Az emelvény legkomolyabb méltóságai is nevettek. A nép egymást lökdöste és egymásnak magyarázta: «Az a Machin-fü Bursleyből, a kinek egy napja se múlik el a nélkül, hogy valami meglepőt és mulatságosat ne cselekedjen. A polgármester még akkor is mosolygott, mikor a gyülekezet őt éljenzte és a grófnő is egyre mosolygott, mikor az üdvözölő szavakra válaszolt.

Később, mikor mindennek vége volt, Denry élt a szokás jogával, hogy a grófnő szolgálatára maradjon. A hivatalos személyiségektől megszabadultak, mert kimentek, hogy kocsijuk után nézzenek és elfelejtettek visszatérni. A grófnő fogata nem volt még látható, de Denry öszvére és kocsija már ott várt a csöndes utcasarokon.

— Hazavihetném talán a kocsimot? — ajánlkozott Denry.

A grófnő köszönettel elhárította. Azt válaszolta, hogy ebéd előtt még látogatásokat kell tennie és a fogata kétségtelenül rögtön itt lesz.

— Nem lenne oly kegyes addig velem teázni a Sub Rozában? — kérdezte Denry.

— A Sub Rozában, hát az vajjon mi? — tudakolta a grófnő.

— Így hívják azt az új teatermet, a mely a napokban nyílt meg a közelben — magyarázta Denry és megmutatta az irányt. — Ez az Ótváros legutolsó ujdonsága.

A grófnő szenvedélyes teatíró volt.

— Nagyszerű kínai teájuk van — beszélte rá Denry.

— Elfogadom a meghívását — hagyta rá a grófnő.

E perczben érkezett meg a fogata. Elrendelte, hogy a kocsija az öszvérfogat mellett várjon. Viselkedése újból elveszítette minden hasonlóságot a ruhájával; mintha magától értetődne, hogy ha már bolondos kalanddal kezdte, ugyanolyanul fejezze is be a kirándulását.

A grófnő és Denry tehát teázni mentek és a teát Denry rendelte és fizette is. Nem sok vendég volt a helyiségben és az a kevés, a ki ott volt, sem ismerte fel a grófnőt. (Később, mikor híre járt, hogy a grófnő megtisztelte jelenlétével a Sub Rozát, fél Haubridge hölgyei majd megbetegedtek a megbotránkozástól, hogy nem tudták meg idejében a nevezetes esetet. Milyen könnyű lett volna nekik is ott lenniök, a grófnő mellett álló asztalnál teázni, megfigyelni, milyen süteményt választ ki és hogyan tartja a kanalat; levezi-e vagy fenntartja-e a keztyűjét, ha habos süteményt eszik stb. Olyan alkalmat mulasztottak el, a milyen egy-hamar valószínűleg alig akad.)

És a bizalmas sarokban, a melyet maga választott ki, a grófnő hirtelen ezzel a kérdéssel lepte meg Denryt:

A HUSVÉT HÉTFOI GELLÉRTHEGYI BUCSÚRÓL.

— Honnan vette maga azokat a részleteket a sveydi dísztermekről?

Ugyanaznap este Denry beszólt a Signal kiadó-hivatalába és feloldalas hirdetését rendelt meg az «Ötváros Általános Takarékosági Szövetkezet» védnöke, a Chelli grófnő» címén. A hirdetés értesítette róla a nyilvánosságot, hogy a szövetkezet újabb rendelkezés szerint ismét elfogad új tagokat. A feloldalas hirdetés rendelkezése alkalmából Denry sok érdekes és hiteles részletet is elbeszél a sveyd-haubridgei híres-nevezetes kocsiakázásról. Másnap a Signal egyébről se írt, mint a grófnőről és Denryről. Mellékelve volt egy nagy fénykép is, melyet a fényképezés a csatorna partján kapott le és a mely Denryt és a grófnőt kocsiakázás közben ábrázolta és a melyen látható volt a grófnő teljes arca is. Az újság Denry beszédét méltatta és üdvözölte őt első szereplése alkalmából az Ötváros közéletében. (Zárjel között sajnálatát is kifejezte Sir Jee rosszullete miatt.) Röviden: Denry diadala teljes volt és elhomályosította minden eddigi diadalai emlékét. És elmosta egyúttal a Takarékosági Szövetkezet felől keringő kedvezőtlen híreket is. Rövid pár nap alatt ezer új taggal szaporodott a szövetkezet. Ez a gyarapodás természetesen csak növelte Denry kötelezettségeit, de most már illő feltételek mellett kölcsönöket is kaphatott és kapott is. Részvénytársaságot alapított. A grófnő átvett néhány részvényt; de jutott a részvényekből (a mi elég furcsa) Jocknak és társának, a kocsisnak is. E titokzatos ügyek között nem volt épen a legvilágosabb az, hogy Denry, mikor este a teázás után anyja házába hazatért, nem hordta már felkötve a karját és nem is mutatta semmiféle sérülés nyomát.

NYOLCOZADIK FEJEZET.

A kilakoltatás.

I.

A Szent-Lukács-út és a Brougham-utca sarkán még fiatal, alig harminczéves férfi szállt ki egy bérkocsiból. Téli kabátjának prémgallérjára rövid, de erős szakáll borult. Olyan mozdulattal fizette ki a kocsiat, a mi a jó módot és egyúttal a parancsolni szokást is jellemezte. A kocsi, a ki az utat a téli éjszakában Haubridgeből szállította, e mozdulatnak megfelelően köszöntte is meg a pénzt. Az Ötvárosban kevesen használják bérkocsit. Kevés bérkocsi is áll rendelkezésükre. Ha valaki társaságba készül, rendelhet előre kocsit telefonon és előre meg is békélhet az árával; de úgy egyszerűen, minden előkészület nélkül bérkocsit szőlítani az utcán és beugrani, mint valami társaskocsiba — azt bizony csak kevesen teszik. A szakállas ifjú ezt elég gyakran cselekedte — ez már maga is elég bizonyítéka úri mivoltának.

Nagy és meglehetősen nehéz csomaggal megterhelve sietett végig a Brougham-utca rendkívül sikos gyalogjáróján. És még sem kérdezte volna senki, a ki életkörülményeivel tisztában

volt — miért bocsátotta el kocsiját, mielőtt rendeltetési helyére érkezett, annyira ismerté mindenki az okot. Az indok pedig az volt hogy e parancsoló modorú, fejedelmi ifjú, nem mert az anyja háza elé gyakrabban, mint legfeljebb egyszer havonta kocsival érkezni. Zsebkulcsával kinyitotta a kaput (újszerkezeti lakat volt rajta, körülbelül az egyetlen újítást, melyet anyjára ráerőszkolni képes volt) és a nehézkes csomaggal a kezében belépett a rendkívül szűk előszobába.

— Te vagy az Denry? — kérdezte egy gyenge hang a belső szobából.

— Igen — felelte és kalappal, bundával, csomaggal, szóval mindenestül bement a szobába.

Machinné, kendőbe és a kendő felett takaróba burkolva ült a kandalló mellett. Fázott és betegnek látszott. A szoba ugyan igen kicsi volt és a tűzhely ehhez képest elég nagy, de a restély alkotása lehetetlenné tette a szoba felmelegítését, mert az egész meleget kivette a kéményen át. Ha Machinné a háztetőre ült volna és kezeit a kémény szájára tapasztotta volna, jobban felmelegedhetett volna, mint itt a rostélynál.

— Nem feküdtél ágyba? — tudakolta Denry.

— Nem látod? — felelte élesen az anyja. — Valakit, a ki szemünk előtt ül, megkérdezni, nincs-e ágyba, tényleg képtelenség. — De aztán kevésbé élesen hozzátette: — Minden perczen váltalak. Hol teázál?

— Haubridgeben — vetette oda könnyedén Denry.

Hazudott! Nem teázott ő sehol, hanem pazar ebédet fogyasztott el az új Metropole-szállóban.

— Mi van abban a csomagban? — kérdezte tovább az anyja.

— Ajándék a te számadra, anyám; hiszen holnap van a születésed napja! — mondta Denry.

— Nem emlékszem, hogy valaha kívántam volna, hogy erről megemlékezzél! — mormogta Machinné.

— Mikor azonban a fia kibontotta a csomagot és elébe terítette a tartalmát, felkiáltott: — Oh Istenem!

Ez egyszer az életben a fia cselekvése meglepte őt!

Az ajándék gyönyörű főkaprémcsukla bunda volt, hosszabb, mint a minő az ilyen bunda rendszeren lenni szokott. Azok közül a darabok közül való volt, a mikről tulajdonosuk elmondhatja: «Senkinek sem lehet jobb bundája, — bárki legyen is az». Pénzértékben felülmúlta nemcsak Machinnénak minden egyszerű kopott ruháját, de még elegyebb ruháit is, sőt még a ház egész bútortatát is talán Denry egész piperkőcs ruházatával együtt — természetesen a bundája kivételével. Ha a házacskó egész berendezését árverésre bocsátották volna, akkor sem hoztak volna elég pénzt össze, hogy kifizethessék a főkaprémcsuklát.

Ha az ajándék bármi más, éppen oly drága

tárgy lett volna, mint a főkaprémcsukla, Machinné alaposan összehámozta volna a fiát. De a főkaprémcsukla nem emutató. «Hordható» minden ruhához és bármely kalappal. És a legtisztelendőbb, legmaradibb és legkülönbözőbb egyszerű asszony is méltán örülhet, ha viselheti. Főkaprémcsukla az egyetlen fényűzési cikk, a melyet a Machinné-féle véralkatú hölgyek — és sok ilyen él az Ötvárosban és egyebütt — lelkiismeretükkel összeegyeztethetnek.

— Próbáld fel! — kérlette őt Denry. Machinné nehézkesen felállt és felpróbálta. Jól illett neki.

— Hitemre mondom, melegeit tart — mondta. Ez volt egyetlen megjegyzése.

— Le se vesse! — kérlette újból Denry. Anyja megvető tekintettel sujtotta az ajánlatért.

— Hova mégy? — kérdezte Denry, mikor látta, hogy elhagyni készül a szobát.

— El kell raknom a bundát — felelte az asszony. — Holnap majd veszek valami molyport a számára.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Budapest. Kóbor Tamás elbeszélő munkásságának irodalmunk általános szempontjából legfőbb fontossága abban van, hogy a naturalisztikus világszemléletet, a mely az ő pályája kezdetén, a nyolczéves és kilenczéves évek fordulóján jutott el hozzá, ő fogta fel és adta vissza írásban a legtipikusabban és összes fő jellemvonásait feltüntetve teljességgel. Minálunk a naturalizmus nem hagyott olyan mély nyomokat, mint a francziánál és az oroszoknál, nem vált egy időre sem az a regényírás uralkodó irányává, mégis nagy hatással volt: főszerepet vitt a magyar regény és elbeszélés hangjának és módszereinek átalakulásában s ezzel új fejlődési állomáshoz vitte irodalmunkat. A Jókai-féle romantikus életfelfogás és tárgyalási mód, a mely addig uralkodó volt, Mikszáthnál a tartalomban némi realiztikus elemek folyótelével, a hangban pedig ironikus színezéssel módosult, további módosulásokkal tovább élt és hatott a későbbi fiatalabb írókra, de a naturalizmus föllépése óta nem volt már a kizárólagosan uralkodó hang. A tárgyválasztásnak, a tárgyalásmódnak és az élet kritikájának új lehetőségei nyíltak meg, a század végén gyökeres változásokon keresztülment magyar életnek új, addig ismeretlen vagy kiaknázatlan elemei nyomultak be az irodalomba, a városi s különösen a fővárosi élet képei mind nagyobb teret foglaltak el benne, a regény hangja kibővült, Jókai hangjának bájos csevegése, érzelmes lágyága és pathosza, játszi humora mellett sötétebb, komorabb, ingerültebb szövegek is vegyültek bele, a regény nem akart már csak az élet megszépítője lenni, hanem kemény és kíméletlen kritikusa is, nem érte be azzal, hogy megírja, felderíti, föllekesíti és mindenek felett kellemesen izgatja az olvasót, hanem magába szállást, elmélyülést, a körülötte folyó élettel való leszámolást is kívánt tőle. Körülbelül ugyanebben az időben kezdett nálunk a válogatottabb lelkerekre hatással lenni a schopenhaueri pesszimizista filozófia is, a mely egyidőre meghatározta az írók jó részének világteljeségét is. Mindennek a változásnak a természetét legpontosabban Kóbor Tamás regényeiben lehet megfigyelni s ezek között is talán első sorban a *Budapest* címűben, a mely most jelent meg második kiadásban, miután vagy húsz évvel ezelőtt megjelent első kiadása már rég kiesett a könyvársi forgalomból. A regény a kilenczéves évek Budapestjét rajzolja meg markáns vonásokkal, egyszerre az előkelő közéleti szereplők világát és a mocsár szélén álló szegényekét és gyöngékét. A milieu-rajza fekteti az író a főszínt, az alakok mind annak a környezetnek a színét viselik magukon, a melyből kikerültek, úgy hogy együttállásból kialakul a város életének s erkölcsi szigorú kritikával megrajzolt képe. Az előadás cizozma nélküli, puritán, néha csaknem a szárazságig, hangjában van valami súlyos keménység, az író az erkölcsbíró kritikai magatartásában áll alakjaival és történetével szemben, életfelfogása, tárgyaló módszere Zolát juttatja eszünkbe, de inkább összefoglaló képekkel dolgozik, nem az adatoknak és dokumentumoknak olyan aprólékos, halmozó bőségével, mint a franczia író. Az erkölcsi romlás kelti fel figyelmét, akár az előkelő társadalmi osztályok férfait és nőit rajzolja, akár az alsóbbak züllését s végeredményben a gavallér szerelmi morált — vagy jobban mondva immoralitást — mutatja meg a maga következtéseiben. Budapest regénye ez a kilenczéves években, nem az egész Budapesté, hanem néhány nevezetes és feltűnő jellemvonásáé, a melyek annak idején an-

mál inkább feltűntek, mert újonfejlődtek voltak, s a maguk valóságában alighanem ebben a regényben kerültek először tárgyalásra. A mai olvasó számára Kóbor e regénye egészen új lehet, még annak is, a ki annak idején olvasta; az új kiadásnak tehát megvan az érdeme is, hogy irodalmunk egy figyelemreméltó alkotását kiemeli a méltatlan feledésből. Az igen szép kiállítású könyvhöz, a mely a Franklin-társulat kiadásában jelent meg, *Haranghy Jenő* rajzolt szép címlapot. Ára 8 korona.

Dánia, a parasztdorádó. Pogány József friss szemű újságíró módjára járta be a háború alatt Dániát s tapasztalatait érdekes és minden magyar emberre nagyon tanulságos könyvben írta meg. Két dolog keltette fel első sorban a figyelmét: azok az utak és módok, a hogyan Anglia felhasználja a maga élelmezési és gazdasági érdekei céljából Dániát fejlett mezőgazdaságát. Fekete listákkal, az adás-vevés és a szállítás megszervezésével és az a hallatlanul fejlett és magas kulturájú mezőgazdaság, a mely az élelmi cikkek iránt megnyilvánuló háborús keresletet példátlanul ki tudja aknázni. A könyvnek azok a részei is érdekesek, a melyek az angolok kitűnően kiépített kereskedelmi kémkedését s a daniák kikötőkben lejátszódo életet írják le s a háborús spekuláció és háborús megazdagodás képeit mutatják be, de különösen érdekes a *paraszt-utópia* című fejezet, a mely a dán parasztság gazdálkodási módját bámulatosan fejti ki, a mai technika minden fogását és vívmányát felhasználó s a magyar ember számára szinte hihetetlen gazdasági kulturáját és ebből folyó hatalmát és társadalmi boldogságát világítja meg néhány szemlelet képen. Olyan parasztság képet kapjuk innen, a mely generációkkal előtte jár a miénknek a gazdálkodás terén, mintegy a jövő mezőgazdasági fejlődést antecipálja számunkra. Olyan szembetűnő eredményeit mutatja meg a nálunk is sokat hozogatótt föltermesnek és olyan lehetőségeket tár fel, melyek még a gazdasági dolgok iránt kevésbé érdeklődő olvasó érdeklődését is megragadják.

A *Jó Pajtás*, *Benedek Elek* képes gyermeklapja legújabb, április 7-iki számába *Havas István és Kelemen Andor* írtak verset, *Zsolados László és Mihályffy Fáy Lenke* elbeszélést, *Benedek Elek* folytatja *Rókané komámasszony* budapesti utazásának kalandos történetét. *Garay Aho*s pompás képet rajzolt. Sok szép kép, kis krónika rovat, tarka mese, a rejtvények, és szerkesztői üzenetek, egé-

szítik ki a szám gazdag tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 32 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker., Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Március 27. A nyugati harcztéren az angolok és francziák igyekeztek megállítani a Somme-csatátér tölcsérműzón a németek előnyomulását. A németek támadás átérté vonalaikat, mire a Somme mindkét partján széles arcvonalon hátrálni kezdtek. Az ellenséges hátvédék ellenállását a németek megtörték. Alberttől északra és délre kiküzdötték az átkelést az Ancron, Albertet estére elfoglalták. A Sommetől délre Chaulnesnél és Lihonsnál a németek visszaverték az ellenséget, Royet rohammal elfoglalták. Noyont megisztították az ellenségtől. A foglyok száma és a zsákmány egyre növekszik.

Március 28. A franciaországi csatátérén az angolok újlag friss és más arcvonalokról idevont hadosztályokat vetettek harcra. Bapaumetól északnyugatra a németek az ellenséget a régi tölcsérről Buquooya és Hebuterne vetették vissza. Különös szívósággal hiába küzdött az ellenség Albert visszafoglalásáért. Erős, páncéls-kocsikkal végrehajtott támadások a város nyugati szélén fekvő magaslatok lejtőin véresen omlottak össze. A Sommetől délre a németek sok helyen régi ellenséges állásokon át egyengették maguknak az utat és az angolokat és francziákat Franciaországban 1914 óta a háborúban még érintetlenül maradt vidékére verték vissza. A német trónörökös csapatai St. Quentinól a Sommeon át az ellenséges állásokat 60 kilométernyi mélységben benyomták. Tegnap Pierrepontingy előnyomultak és elfoglalták Montdidier-t. A lotharingiai arcvonalon a tüzérségi harcok erősödtek.

Március 29. A nyugati harcztéren a Scarpe mindkét oldalán vívott helyi harcokban a németek betörték a legelől fekvő ellenséges állásokba és több ezer foglyot ejtettek. Albert mellett és attól északra az angolok folytatták eredménytelen és veszteségteljes ellentámadásait. A Somme és az Avre között újból támadtak a németek. Az ellenséget régi állásaiból és vitélzül védelmezett falvakból Waarfuse—Abancourton és Plessieren

tól nyugatra és északnyugatra vetették vissza. A francziák az új német harcvezonal egyes szakaszai ellen Montdidier és Noyon között több ízben heves ellentámadásokat intéztek, a melyek súlyos veszteségeik mellett meghiúsultak. Az eddig megállított zsákmány a csata kezdetétől 70,000 fogoly és 1100 ágyú. A lotharingiai arcvonalon tovább tartott a fokozott tüztelékenység.

Március 30. A nyugati harcztéren a németek Ayelott megisztították az ellenségtől. A Somme és az Avre közt kiverték az angolokat és francziákat első állásaik egy részéből s elfoglalták Bancourt-t és Meziérest. A Montdidier elleni franczia támadások meghiúsultak.

Március 31. A nyugati harcztéren az Ancro felső folyásától nyugatra emelkedő magaslatokon a németek visszaverték az angolok ellentámadásait. A Somme és az Oise között támadásuk újabb sikereket járt. A Luce-patak mindkét oldalán áttörték az angoloknak friss erzeked által megerősített legelősi vonalait, rohammal elfoglalták a völgyben fekvő Aubercourt, Hangard és Demuin falvakat és az ellenséget leghevesebb ellentámadásai dacára Moreuil-re és az ettől északra fekvő erdőbe vetették vissza. Moreuil és Noyon között megtámadták az újonnan harcra vetett felvonulónak lévő franczia hadtesteket. Montdidieről északra az Avre és Don lapályon át visszavetették az ellenséget és a nyugati parton emelkedő magaslatokat rohammal elfoglalták. A francziáknak Montdidieről nyugatra és Fontaineból, valamint meghódított Mesnil ellen több ízben megismételt ellentámadásai véresen meghiúsultak. Fontaine-t a németek este rohammal elfoglalták, Mesnil pedig szívós harcban megtartották, Montdidieről egészen Noyonig az ellenséget frissen ássott árkaiból Assu-villers-en, Rollet-n és Hainvillersen túl, valamint Thiescourta és Ville-re vetették vissza. A francziák erős támadásai itt is összeomlottak. Noyontól délnyugatra a németek rohammal elfoglalták az Oise-t uráló Renaud erdőt. A többi harcztérről nincs újság.

Április 1. A nyugati harcztéren a Sommetől északra fekvő csatátérén a tüzérségi és aknavető-harc este feléledt. A Luce-patak és az Avre között a németek folytatták támadásait és elfoglalták a Moreuil-tól északra emelkedő magaslatokat. Az angolok és francziák, a kik több ízben eredménytelenül intéztek ellentámadást, súlyos veszteségeket szenvedtek. Az Avre nyugati partján a németek helyi előretörésekkel elfoglalták az arrahisi erdőt. Francia hadosztályok tegnap is meg-

©Könyv Zoltán

Próbadozoz illetve tégely ára — 2 korona. — Nagy doboz illetve tégely ára — 4 korona.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Főelárusítóhely: DIANA KERESKEDELMI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.

kisérlették, hogy többszöri rohamokkal visszazerezzék a Montididertől nyugatra, valamint Don és Matz között elvesztett falvakat és magaslatokat.

Április 2. A nyugati harcziéren a Hebuterne-nél és a Luce-patak és az Avre közt a németek által elfoglalt magaslatok ellen intézett támadást az ellenség, összeomlottak. Az Avre és Oise között kisebb gyalogási harcok.

Április 3. A nyugati harcziéren Lensnél és attól délre időnkint élénk tűzharc. Angol osztagok éjjeli előretörését Ayette ellen a németek ellentámadással visszaverték, hasonlóképpen a Marzel Cave és a Luce-patak közötti nagyeréjű támadásokat.

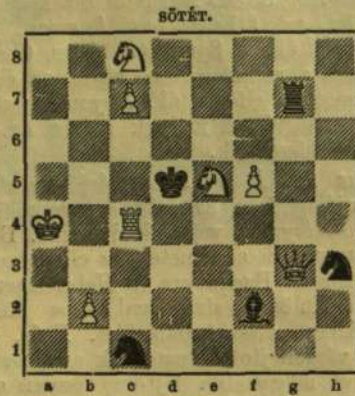
HALÁLOZÁSOK.

Elihunytak a közelebbi napokban: Tahvári és tarkeői TAY JENŐ, 1848-49-es honvédhadnagy és az erzsébetfalvai evangélikus egyház presbitere, 88 éves korában, Erzsébetfalván.

Sárosfai és nádasi özv. BITTÓ FIDELNÉ, szül. erzsébetvárosi és ebesfalvi Török Anna, Budapest.

SAKKJÁTÉK.

3097. számú feladvány Strömberg A. Trollhättan.

Világos indul és harmadik lépésre matot ad.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»

65-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 10 korona, félévre 20 korona, egész évre 40 korona.

Szerkesztői üzenetek.

Hol vagy? Háború-stb. Egyelőre jobbnak látjuk, ha tovább is asztalfőjében tartogattja a verseit, mert nyilvánosságra nem valók; körmönfontak és mesterkéltek és tulajdonképpen nem mondanak semmi súlyosat és jelentőset.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 9-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Tűskebokor.

Feloldó szerkesztő: Holtyai Pál. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

FOGAK

és teljes fogorvosok számára alkalmi, a gyökerek eltávolítása fölösleges.

FOG

lőmészek, arany fogorvosok és aranyháló, tartós porcelán- és aranytömések, tit. évi jóállással.

FOG

száza teljes éreltelentéssel; használatellen, röntgenorvosok által kikészítettek. - Mértékelt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB fogorvos, egyetemi orvostudor, Első Fővárosi Fogorvos Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. 1. emelet.

2-ik kiadásban jelent meg KÓBOR TAMAS BUDAPEST című regénye

Budapest társadalmának hatalmas realizmussal megrajzolt keresztmetszeti képe

Ára 8 korona A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

Vidám perczeket szerez magának, ha elolvassa ZSOLDOS LÁSZLÓ új könyvét. Ozime:

AZ ÜRGE Ára 5 korona A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben

Megjelent az 1917. évi törvénycikkeket tartalmazó

CORPUS JURIS HUNGARICI

Kiegészítő kötete úgy a milleniumi nagy Corpus Juris (Magyar Törvénytar), mint a Hatályos Magyar Törvények gyűjteményeinek.

Ára füze = 8 K A Franklin-Társulat kiadása Kapható minden könyvkereskedésben.

Fiatalos, üde arczbőrt

varázsló elő 10 nap alatt és eltávolít minden tollhált, ugymint mitesszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, likacsos, hervault, pettyhűd bőrt, a Dr. Kaysersling-féle szőpítő-szer. A kúra egyszerű, otthon végzhető, minden feltétel nélkül. Bejejezése után az arczbőr ragyogó szépségben, gyermeki üdőségben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15.- K. Diszkrét szétküldés utánvétel. - Gyár: HIVARYON & Co. - Sétalküldési hely: GROSS ANTAL Budapest, VIII., József-körút 23. (Főlelelet 1.)

ALAPITVA 1914. Gyászesetben Haltenberger Vilmos ruhák soron kívül kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában festetnek feketére. Nagyvárad. Postaűok. Postal megbízások gyorsan és pontosan eszközöltek.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen. Étkezés közben véve, megóv a gyomorterheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Kapható: minden gyógyszertárban valamint Rozsnyay Mátyás Arad, Szabadság-tér 8.

Osak a szakcséri Barmont-típusú gépek mint fő vagy mellékcsatlakozás legjobban bevált Keltető gépeinkkel láthat el minden háztartást hussal és tojással. Fogyasztásra kész baromfi 7-8 hét alatt. Csonttörő gépeket, mindenféle baromfi és apróállat tenyésztési berendezést legesenbben vásárol a Nicker és Társa R. T.-nél. Kizárólagos válfalat szakcséri baromfi és apróállattenyésztő technika berendezése. BUDAPEST, 27. sz. m. V., Vilmos-eszár út 52. Kérje azonnal a 27. sz. árjegyzékét.

Pénzét visszafizetem, ha

tyukszem-szemölcs. békésményi ösölési a Ria-baltam három nap alatt teljesen zökkeni győresterődi ki nem írja. Ezekre menő háló- és kőszőrnövek. Ára 104410 levélrel 2.40 K üvegként. 3 üveg 5.50 K és 6 üveg 8.50 K. KEMÉNY, Kassa, I. Postaűok 12/123

HIRDETÉSEK

- felvétetnek a kiadó- hivatalban BUDAPEST, Egyetem-u. 4.

Második kiadásban jelent meg

A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR az állami polgáriak tanítképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Ára 12 korona.

E kötetet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc realiak. igazgató, Littke Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelezredes, Rác Gyula a f. v. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közművelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölésiség, és a háború, elmékedések a jövőről; befejezől: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dus haját növeszt és megakadályozza a hajhullást, megóvja a korai őszülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 10 és 15 K. BOTÁRT, REGINA Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em. Hlatszerekben nagy választék.

Perzsaszőnyeg-különlegességek! Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGLNÉL IV., Deák-tér 4. * Telefon 6-76.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) Gyár és VIII, Baross-u. 85. A főváros első és legrégebb csipke-tisztító, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete. Fiókok: II. Fő-utca 27, IV, Eskü-út 6, Kecskeméti-utca 14, V. Harminczad-utca 4, VI. Teréz-körút 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Jász. 2-37

EHRBAR és minden más előkelőbb mester-gyártmányu zongorát, pianinót legelőnőbban vehet a szolid kizsgálás-áról általánosan elismert

REMÉNYI MIHÁLY czég zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianinók vétele, becszerelése, javítása és hangolás. Megnyitlak a vasutak! * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

NINCS TÖBBE RHEUMA! ha megrendeli a JUKOSZEBB és JUKOKERECI tőrvényes védett, orvosilag kipróbált készítményt, mely rheuma, csúsz, köszvény, láchias ellen bizonyos, bámulatos gyorsan leaszad. még beszámolókat is az egyetemen. A legújabb esetekben egy adag elegendő. Ára: használati utasítással 10 korona. - Nagy adag 15 korona. BUDAPEST, VI. CZAKÓ A.-né, Király-utca 90.

Anacot pastilla JÓ HATÁSÚ ÉS KELEMES ÍZŰ CUKORKA A TOROKÜREG FERTŐTLENÍTÉSÉRE Patkányokat, egereket Patkány-halál. Biztos sikerrel kipusztít a kímberekre, háziállatokra teljesen ártalmatlan. Sok száz köszönő- és hálaírat. 1 doboz ára 3 1/2 korona 3 doboz 9 korona. KEMÉNY, Kassa, I. Postaűok 12/R. 14.

Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összcéllításhában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szirtalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K. Margit-szappan 5.- kor. Margit-powder 1-50 kor. Gyártja Fildes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és drogu-üzletben

A magyar mágnsvilág alakjait mutatja be pompás megelevenítő erővel SZEMERE GYÖRGY legújabb regényében; címe KÉT LEÁNY Két kötet * Ára 10 K. A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA Kapható minden könyvkereskedésben.

Új aktuális könyv! NEUMANN KÁROLY dr. VÁMTARIFA ÉS VASUTI DIJSZABÁS Kereskedelempolitikai tanulmány Ára 4 korona A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

«Skaboform Barna-zsir»

Nem piszkít, teljesen szagtalan.

Próbátégely 2.30 korona kis tégely 4 korona családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzletben, VI., Király-utca 12.

Vidékre megrendelési cím:

Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerüzlet, Győr.
«Skaboform» névjegyre ügyeljünk.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete

„A vadászeb”

czimű ebtennyészési szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Szerkeszti: lovag KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár mindkét lapra:

egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K
fél * 10 * 2 * * * 12 *
negyed * 5 * 1 * * * 6 *

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

KULTURA ÉS TUDOMÁNY

új kötete:

VILÁGPOLITIKA

A világtörténet legújabb fejezete

(1871—1914)

Irta

BALANYI GYÖRGY dr.

kegyesrendi tanár

Főbb fejezetei: A hármasszövetség előzményei.
A hármasszövetség kora.
Bekerítő politika.
Utolsó erőpróbák.

Ára kötve 6 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

* KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent

1. Szépkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral ..... K 1.40
2. T. Badányi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-kepesítő vizsgálatra készülőknek ..... K 1.80
3. Soltz Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal ..... K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra ..... K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika, Akusztika ..... K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan, Mágnesség. Elektromosság. Kozmográfia ..... K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal ..... K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felléptéig ..... K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felléptétől a legújabb korig ..... K 2.—
10. Soltz Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban ..... K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria ..... K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika ..... 2.—
- 13—14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben ..... K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal ..... K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben ..... K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

15. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS HÓ 14.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

A KIRÁLY A SZENT ISTVÁN-REND NAGYKERESZTJÉVEL Tünteti ki József főherceget.